

Sygn. akt III AUa 1144/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek
Sędziowie:	SA Małgorzata Gerszewska SA Michał Bober
Protokolant:	stażysta Kamila Szymankiewicz

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2020 r. w Gdańsku

sprawy K. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji K. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 lipca 2019 r., sygn. akt VII U 2965/18

oddala apelację.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Daria Stanek SSA Michał Bober

Sygn.akt III AUa 1144/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 8 lipca 2019r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił odwołanie od niekorzystnej dla K. B. decyzji organy rentowego z dnia 1 sierpnia 2018r. odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wnosił o oddalenie dowołania.

Sąd I instancji ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony K. B., urodzony (...) ma wykształcenie wyższe, ostatnio zatrudniony jest na stanowisku pracownika administracyjnego. 27 marca 1996r. uległ wypadkowi komunikacyjnemu. W 2017 r. ubezpieczony starał się o prawo do

renty socjalnej z wynikiem dlań negatywnym wobec niestwierdzenia wówczas istnienia całkowitej Jego niezdolności do pracy.

K. B. ukończył szkołę podstawową 26 czerwca 2004r., odbył staż w Urzędzie Gminy (...) od 7 listopada 2011r. do 7 lutego 2012r., po którym został zatrudniony jako referent. Od 7 listopada 2011r. do 30 kwietnia 2013r. ubezpieczony odbył staż w Centrum Kultury w K. jako technik/grafik komputerowy. Od 1 października 2014r. do 28 czerwca 2016r. ubezpieczony odbył niestacjonarne studia II stopnia na kierunku administracja, specjalność administracja rządowa i samorządowa na Wydziale (...) Wyższej Szkoły (...) w G. (1). Od 25 listopada 2014r. do 20 czerwca 2018r. K. B. był zatrudniony jako pracownik administracyjny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w K..

Stan zdrowia ubezpieczonego został poddany przez Sąd I instancji ocenie biegłych lekarzy sądowych, którzy rozpoznali u K. B. następujące schorzenia:

- wygojone, leczone operacyjnie złamanie uda prawego,
- ręka prawa spastyczna,
- niedowład połowiczny prawostronny,
- stan po urazie czaszkowo – mózgowym z krwakiem śródmózgowym w 1996r.

Zdaniem biegłych lekarzy sądowych stan układu ruchu nie powoduje niezdolności do pracy. Upośledzenie zdolności manualnej i zaburzenia chodu wynikają z dominującego schorzenia wnioskodawcy ze strony neurologicznej. K. B. jest osobą częściowo niezdolną do pracy, jego stan zdrowia nie pogorszył się po 7 listopada 2011r., a niezdolność do pracy istnieje od dnia wypadku z dnia 27 marca 1996r.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na opinii biegłych lekarzy sądowych w zakresie ustalenia braku całkowitej niezdolności skarżącego, jako przesłance warunkującej prawo do renty socjalnej. Jednakże, jak wskazał sąd okręgowy przedmiotem sprawy w niniejszej sprawie jest prawo do renty z ogólnego stanu zdrowia. Skoro skarżący jest osobą częściowo niezdolną do pracy, to należy ustalić, czy spełnia on pozostałe, poza samą niezdolnością do pracy, przesłanki określone przepisami art. 57 i 58 ustawy z dnia 18 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS. Sąd I instancji skonstatował, iż ubezpieczony nie spełnia tych warunków, albowiem jego niezdolność do pracy powstała w wieku 4 lat, od 27 marca 1996r., t.j od dnia wypadku. Sąd I instancji ustalił, iż K. B. podlega ubezpieczeniu społecznemu od 7 listopada 2011r, wobec czego jego niezdolność do pracy powstała przed tym okresem.

Reasumując, Sąd Okręgowy oddalił na mocy art. 477/14/§1 kpc odwołanie skarżącego, o czym orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku wywiódł K. B. kwestionując ustalenia sądu, iż stan układu ruchu nie powoduje u niego niezdolności do pracy. Skarżący zarzucał sprzeczność ustaleń biegłych, iż z jednej strony twierdzą o braku Jego niezdolności do pracy, a z drugiej jednak o istnieniu częściowej niezdolności. Apelujący wskazał także, iż posiada okres składkowy wynoszący 4 lata. W konkluzji K. B. wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja K. B. nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań należy wskazać, iż Sąd Okręgowy dysponował wystarczającym materiałem dowodowym i trafnie uznał, iż w sprawie po przeprowadzeniu postępowania dowodowego zachodzą okoliczności o jakich mowa w art. 148/1/§1 kpc.

Przedmiotem sporu było prawo ubezpieczonego do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w powyższym zakresie Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił on też błędów w rozumowaniu w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które uzasadniałyby zmianę bądź uchylenie rozstrzygnięcia. Całość podjętych ustaleń faktycznych Sądu I instancji przedstawiona w pisemnym uzasadnieniu wyroku zasługuje na akceptację. Ustalenia te jako prawidłowe, a nadto nie wymagające zmiany ani uzupełnienia Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne (art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c.).

Sąd Odwoławczy w pełni podziela także ocenę prawną, jakiej dokonał Sąd pierwszej instancji, uznając ją za wyczerpującą. Przyjmując za własne dokonane w tym zakresie oceny Sądu I instancji, Sąd Odwoławczy nie widzi potrzeby powtarzania w całości trafnego wyводу prawnego (art. 387 § 2¹ pkt 2 k.p.c.).

Podkreślić należy, że przedmiotem badania w niniejszej sprawie było, czy zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa i czy wnioskodawca na dzień 25 kwietnia 2018r. (dzień wniosku) był osobą niezdolną do prac oraz, czy spełnia on przesłanki prawno-materialne, określone przepisami art. 57 i art. 58 ustawy z dnia 18 grudnia 1998r. prawo o emeryturach i rentach z FUS. Sąd Apelacyjny analizując materiał dowodowy zgromadzony w sprawie - w kontekście zarzutów apelacyjnych - uznał, że Sąd Okręgowy w oparciu o kompleksowe i wyczerpujące postępowanie dowodowe trafnie uznał, że ubezpieczony jest osobą niezdolną do pracy w stopniu częściowym. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych o specjalnościach ortopedy i neurologa. Z uwagi na okoliczność, iż biegły wydaje opinię o takich dziedzinach życia, które wymagają wiadomości szczególnych, Sąd nie może postąpić z opinią biegłego w ten sposób, aby zastąpić pewne wnioski z tej opinii swoimi ustaleniami opartymi nie na konkretnych faktach, lecz na rozumowaniu, które w oderwaniu od wiadomości fachowych może z łatwością przekształcić się w dowolność. Dlatego też opinia biegłych może być analizowana i oceniana jedynie w zakresie jej fachowości, rzetelności i poprawności wnioskowania, a nie z pozycji wartościowania poglądów – art. 285 kpc. Sąd Okręgowy uwzględnił powyższe wymagania. Przyjęte za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia opinie biegłych sądowych w ocenie Sądu Apelacyjnego zostały oparte na starannej ocenie dokumentacji lekarskiej oraz wynikach badań przedmiotowych. Biegli ocenili charakter i przebieg schorzeń ubezpieczonego oraz ich wpływ na możliwość wykonywania przez niego zatrudnienia (uwzględniając rodzaj wykonywanej pracy i wykształcenie – wiek lat 28, zawód wyuczony – technik grafik komputerowy, praca wykonywana – biurowa, administracyjna). Brak jest przy tym podstaw do przyjęcia, iż dobrane przez nich metody badania, czy dokonana analiza dotychczasowej dokumentacji nie odpowiadają obowiązującym w tym zakresie standardom. Powyższe opinie odpowiadają również wymogom stawianym przez art. 285 § 1 k.p.c., albowiem zostały uzasadnione w sposób przystępny i są zrozumiałe dla osób niedysponujących wiedzą medyczną, wnioski swoje biegli sformułowali jasno i czytelnie. Ocena przedmiotowych opinii dokonana w oparciu o właściwe dla ich przedmiotu kryteria zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, przy uwzględnieniu poziomu wiedzy biegłych, podstaw teoretycznych zaprezentowanego stanowiska, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych wniosków przekonuje zatem, iż są one miarodajna dla poczynienia ustaleń w przedmiocie braku niezdolności ubezpieczonej do pracy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego biegli sądowi, wbrew twierdzeniom apelującego K. B. szczegółowo i przekonująco, także dla sądu II instancji, wyjaśnili dlaczego apelujący jest osobą niezdolną do pracy w rozumieniu przepisów prawa materialnego, o czym mowa będzie poniżej, w stopniu częściowym, a nie całkowitym, co miałyby znaczenia dla starań skarżącego o prawo do renty socjalnej.

Tylko w przypadku, gdy opinia biegłych wywołuje u Sądu uzasadnione wątpliwości z uwagi na występujące w niej błędy, luki, jest niejasna, nie odpowiada na postawione tezy dowodowe lub zawiera inne wady, Sąd ma obowiązek zastosowania art. 286 k.p.c. poprzez zażądanie ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie lub - w razie potrzeby - zażądania dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2014 r., II UK 36/14 LEX nr 1548261).

Podkreślić należy, iż Sąd nie jest natomiast obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinią biegłego zostały przekonane również strony. Wystarczy, że opinia jest przekonująca dla Sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1998 r., II UKN 55/98, OSNP 1999 r. Nr 10, poz. 351).

Należy wskazać, iż Sąd Najwyższy wyjaśnił w tej mierze, że do dowodu z opinii biegłego nie mogą mieć zastosowania wszystkie zasady prowadzenia dowodów, a w szczególności art. 217 § 1 k.p.c., a zatem Sąd nie jest obowiązany dopuścić dowodu z opinii kolejnych biegłych w każdym wypadku, gdy złożona opinia nie jest korzystna dla strony (jednej ze stron) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974 r., II CR 817/73, niepublikowany). Ponowienie lub uzupełnienie dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999 r., II UKN 96/99, OSNAPUS 2000, nr 23, nr 23, poz. 869).

Reasumując, ustalenia Sądu Okręgowego są niewadliwe i Sąd Apelacyjny przyjął je za własne. W ocenie Sądu Odwoławczego apelacja K. B. w gruncie rzeczy sprowadza się do polemiki z niewadliwymi ustaleniami Sądu, a to nie mogło wywołać pozytywnego skutku.

Podkreślić należy, że wnioskodawca wywodził swoje roszczenia rentowe z przepisu art. 57 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 58 ust. 1 pkt 2 ppkt 4 i ust. 2 ustawy emerytalnej. Nie była w sprawie sporna sama niezdolność do pracy ubezpieczonego, tyle, że tylko w stopniu częściowym. Jak wynika bowiem jednoznacznie już na etapie postępowania administracyjnego przed organem rentowym zostało ustalone, iż apelujący jest osobą niezdolną do pracy, ale od dnia samego wypadku komunikacyjnego, tj. od dnia 27 marca 1996r. Tym samym niezdolność ubezpieczonego nie powstała w okresach, o jakich stanowi przepis art. 57 ust.1 pkt 3 FUS. Na etapie przed organem rentowym ZUS wyliczył apelującemu, wbrew jego twierdzeniom, również staż ogólny składkowy 4/1/26, co jednak nie miało znaczenia skoro do ubezpieczenia skarżący przystąpił 7 listopada 2011r.

Samo pojęcie niezdolności do pracy i jej rodzaje (wraz z przesłankami orzekania o niej) zdefiniowane zostały w art. 12 oraz art. 13 tego aktu. W myśl pierwszego z powołanych przepisów, niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania tej zdolności po przekwalifikowaniu, przy czym niezdolność jest całkowita, gdy oznacza utratę możliwości wykonywania jakiegokolwiek pracy, tj. w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowisku pracy odpowiednio przystosowanym do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 r., II UKN 134/00, OSNAPiUS 2002 nr 15, poz. 359) i częściowa, gdy ogranicza się do utraty w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Ustawodawca odróżnia zatem dwa aspekty niezdolności do pracy, tj. ekonomiczny (obiektywne pozbawienie danej osoby możliwości zarobkowania w drodze wykonywania jakiegokolwiek pracy lub pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji) oraz biologiczny (stan organizmu dotkniętego schorzeniem naruszającym jego sprawność). Dopiero koniunkcja tych dwóch elementów pozwala na uznanie danej osoby za niezdolną do pracy. W konsekwencji nie oznacza niezdolności do pracy niemożność wykonywania zatrudnienia spowodowana innymi przyczynami niż naruszenie sprawności organizmu i odwrotnie - nie jest ową niezdolnością biologiczny stan kalectwa lub choroby nieimplikujący wskazanych wyłączeń lub ograniczeń w świadczeniu pracy (tak m.in. w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2004 r., II UK 167/03, OSNP 2004 nr 18, poz. 320, z dnia 14 czerwca 2005 r., I UK 278/04, LEX nr 375618; z dnia 18 maja 2006 r., II UK 156/05, LEX nr 1001299; z dnia 3 grudnia 2008 r., I UK 54/08, LEX nr 1001284; z dnia 8 czerwca 2010 r., II UK 399/09, LEX nr 611421 i z dnia 24 sierpnia 2010 r., I UK 64/10, LEX nr 653663).

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej, przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: (1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji; (2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

W postępowaniu sądowym toczącym się przed Sądem Okręgowym w oparciu o opinie sądowno-lekarskie biegłych sądowych powołanych w sprawie adekwatnie do schorzeń, na jakie cierpi ubezpieczony, wyjaśniono etiologię schorzeń, ich oddziaływanie na organizm ubezpieczonego, charakter oraz przebieg procesu chorobowego. Jak ustalił Sąd pierwszej instancji ubezpieczony z powodu rozpoznanych schorzeń na dzień wydania zaskarżonej decyzji, tj. od 1 kwietnia 2018r. (miesiąc wniosku o rentę), jest niezdolny w stopniu częściowym do pracy zarobkowej zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami (technik grafik komputerowy, pracownik administracyjny, biurowy) w rozumieniu art. 12 ust. 3 w związku z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy FUS, a zatem spełniał tylko ten warunek prawa do renty określonego w art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej.

Jak wynika z przekonujących opinii biegłych lekarzy sądowych oraz z zebranej przez sąd I instancji dokumentacji medycznej K. B. w dniu 27 marca 1996r., jako 4 letni chłopiec został potrącony na przejściu dla pieszych przez samochód. W wyniku tego wypadku komunikacyjnego doznał poważnego urazu na zdrowiu, zagrażającego wówczas jego życiu. Z dokumentacji szpitalnej wynika, iż doszło do urazu czaszkowo-mózgowego, który znacznie naruszył funkcje neurologiczne dziecka, doprowadzając u niego do utrwalonego niedowładu połowicznego prawostronnego ze znaczną spastycznością, głównie ręki prawej. Schorzenie zostało ocenione jako przewlekłe, stabilne, naruszające sprawność organizmu w stopniu umiarkowanym. Kość udowa prawa została złamana, co mimo wielokrotnych operacji spowodowało wydłużenie kończyny dolnej prawej. Rozpoznano w 2007r. osteotomię skracającą podkrętarzową. Stwardzono u badanego encefalopatię pourazową, spastyczność zginaczy nadgarstka i palców prawej ręki, wydłużenie uda prawego, o czym mowa już wyżej. Jak wynika z dostępnej sądowi dokumentacji medycznej u K. B. stwierdzono występowanie w mózgu krwaka nie od usunięcia, który to krwaki powoduje jego niedowład oraz osłabienie mięśni rąk i nóg. K. B. na skutek doznanego urazu przeżył wiele operacji. Biegli sądowi wskazali – ortopeda, iż ubezpieczony, dziś 28 - letni mężczyzna, zaadaptował się do swojego stanu narządu ruchu i pozostaje on bez wpływu na niezdolność do pracy. Biegły wskazał także, iż z dokumentacji medycznej nie wynika żadne w tym zakresie pogorszenie stanu zdrowia od 7 listopada 2011r., tj. od wejścia do ubezpieczenia społecznego przez K. B.. A zatem w tym zakresie błędnie twierdzi w swojej apelacji, jakoby biegli popadli w wewnętrzną sprzeczność. Należy bowiem zauważyć, iż to biegły z zakresu ortopedii nie stwierdził istnienia u badanego niezdolności do pracy. Inne wnioski natomiast wyprowadził biegły neurolog, który wprost w swojej opinii, na co także wskazał i sam sąd I instancji, że K. B. ze strony neurologicznej jest osobą częściową niezdolną do pracy. Biegły wskazał jednak, jak i inni lekarze oceniający stan zdrowia badanego, iż ta jego niezdolność do pracy istnieje od dnia wypadku. Zatem nie powstała w okresach, o jakich mowa w art. 57 ust.1 pkt 3 FUS.

Sąd Apelacyjny pragnie dodatkowo w sprawie podkreślić, iż niewątpliwie uraz , jakiego w wieku przedszkolnym doznał K. B., co wynika wprost z jego dokumentacji medycznej, zagrażał jego życiu. Mimo bardzo poważnych konsekwencji wypadku i wielokrotnych operacji, zdobył on wyższe wykształcenie w zakresie pracownika administracyjnego oraz technika, grafika komputerowego. Ma orzeczony od 27 marca 1996r, na stałe umiarkowany stopień niepełnosprawności, wobec czego pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy. W latach 2007-2011 ukończył Technikum Informatyczne, następnie w latach 2011-2014 – (...) Szkołę Wyższą (...)w G. (1)na kierunku kulturoznawstwo – grafika komputerowa. W latach 2014-2016 ukończył studia II stopnia na Wyższej Szkole (...) w G. (1) na kierunku administracja rządowa i samorządowa. Jak wynika z CV zna biegle dwa języki obce. Zdaniem Sądu Apelacyjnego mimo tak poważnego schorzenia, na jakie cierpi, zdobył wysokie kwalifikacje zawodowe. Jest zatem niewątpliwie osoba silną psychicznie, nie poddającą się swojemu losowi. Te zdobyte kwalifikacje przekładają się na jego drogę zawodową. Stażysta referent z PUP K.. od 7 listopada 2011r. do 6 lutego 2012r. - Urząd Gminy (...) – referent, 1 listopad 2012r. – 30 kwiecień 2013r. – po stażu w PUP, grafik komputerowy w Centrum Kultury w K., 24 listopad 2014r. – 24 listopad 2017r. - GOPS K. do chwili obecnej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego stan zdrowia ubezpieczonego, orzeczona jego niepełnosprawność na stałe, wysokie kwalifikacje zawodowe uzyskane dzięki własnemu silnemu zaparciu i woli, nauce winny być decydujące dla zakładu pracy zatrudniającego K. B. w dalszym jego zatrudnieniu. Nie ma bowiem wątpliwości dla sądu apelacyjnego, iż nigdy nie będzie miał on równych szans z osobami sprawnymi fizycznie, zdrowymi. W takiej sytuacji ze strony urzędów winien on otrzymywać faktyczne wsparcie dla możliwości normalnego życia i wykonywania pracy zawodowej zgodnie ze zdobytymi kwalifikacjami.

W świetle powyższego, po dogłębnej analizie stanu faktycznego sprawy, analizy przepisów prawnych, Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, iż uznać należało, że wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu, albowiem bezzasadne okazały się zarzuty naruszenia prawa wskazane przez skarżącego w apelacji.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny uznał apelację K. B. za niezasadną i na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSA Daria Stanek SSA Małgorzata Gerszewska SSA Michał Bober